

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, C. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

E. Cristoforeanu. — Responsabilitatea ce derivă din ruperea nejustificată a tratativilor contractuale.

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, secția I.* Imobil dotal. — Instrăinare. — Urmărire siliată. — Acțiunea recursorie a femeii. (Maria T. Voinescu și alți cu Creditul Urban București.)

Idem, secția III. — Societăți comerciale. — Lichidatori. — Dacă pot lucra fiecare în parte. (Societatea «Progresul Agricol» cu Minist. de Finanțe și Industrie).

Curtea de Apel din București, secția III. — Inchiriere. — Chiriaș. — Lipsă din Țară. — Mislune temporară fără caracter de funcționar. — Evacuare. (Olga Colonel Petrescu cu Al. Zăuceanu).

Curtea de Apel Iași, secția I. — Inceput de dovadă scrisă. — Acte cu acest caracter. (Elena Dr. Șeptelici și alți cu Soc. Creditul Carbonifer).

Tribunalul Buzău, secția II. — Femea măritată. — Act extrajudiciar. — Lipsa autorizării soțului. — Anulabilitate. (Ion D. Răducu cu Maria I. Răducu și alții).

Despre responsabilitatea ce derivă din ruperea nejustificată a tratativilor contractuale¹⁾

3) *Dreptul născând.* — *Fagella* recurge la o a treia explicație a teoriei sale însă tot atât de puțin satisfăcătoare ca precedentele și anume la aceea a violării unui drept născând.

Fără a insista asupra absurdității acestei teze, ne vom mulțumi să relevăm numai în puține cuvinte motivele care re determină să nu împărtășim părerea autorului.

a) Când partizanii irevocabilității ofertei transmise, încearcă să explice din punct de vedere juridic această irevocabilitate, susțin că oferta prin transmiterea ei, nu mai aparține emitentului ci destinatarului, sub forma unui drept născând. Această teorie seducătoare, admite însă un fapt important și anume: pentru ca cineva să se poată prevala de un drept născând trebuie ca acest drept să fie intrat în mod efectiv, în patrimoniul său; ori, cum putem vorbi de dreptul născând rezultat dintr-o ofertă, neajunsă încă la cunoștința destinatarului și deci neintrată în patrimoniul acestuia? Cum îl va putea valarifica în fața justiției în caz de revocare a ofertei abia transmisă?

Dacă o ofertă, al cărei obiect e determinat și cert, nu poate constitui un drept născând în patrimoniul destinatarului, prin faptul material al transmiterii ei, cu atât mai mult cuvânt, tratativele care au în vedere determinarea condițiilor unui contract viitor, foarte nesigur în înche-

erea lui, nu pot forma un drept născând în patrimoniul părților.

b) Dacă daunele datorite de partea care rupe tratativele ar fi consecința distrugerii unui drept născând (care ca atare reprezintă pentru titularul său o valoare patrimonială), forțamente în cantumul daunelor ar trebui calculate pe lângă spesele propriu zise, și orice daune indirecte provocate de distrugerea acestui drept în formațiune.

Însfârșit, față de cele susținute la început că acordul prealabil voluntar e lipsit de orice caracter de juridicitate și obligativitate, devine o absurditate a mai admite existența unui drept născând în timpul tratativilor, ca efect imediat al aceluși acord, de oarece rațiunea de a fi a oricărui drept, fiind aceea a respectării lui, înseamnă a distruge o premisă juridică prin o concluzie falsă.

4) *Echitatea comercială.* — *Saleilles* în studiul său asupra responsabilităților precontractuale, motivează ac. astă teorie pe violarea certitudinii ce se naște în spiritul celelalte părți, că propunătorul se va conduce în cursul tratativilor după un criteriu desăvârșit de *echitate comercială*.

Ilustrul autor recunoaște că din punct de vedere strict juridic, ruperea tratativilor nu produce vre-o responsabilitate, de oarece acordul voluntar nu e productiv de efecte juridice; cum însă, interesele comerciale și economice legate de numeroasele tratative precontractuale, sunt foarte mari, ar fi extrem de dăunător tutulor, conchide el, să acordăm valoare juridică numai actelor capabile de efecte juridice prin natura lor, și să lăsăm părților libertatea nelimitată de a rupe tratativele oricând, fără a acorda părții lezate dreptul de a reclama repararea prejudiciilor încercate de aceia în scopul protejării acestor interese economice legate de tratative, și pentru a introduce încrederea reciprocă în relațiunile de afaceri ar trebui, spune *Saleilles*, ca printr'o dispozițiune legală să se introducă o limită în dreptul părților de a rupe tratativele, dincolo de care exercițiul acestui drept ar deveni arbitrar.

Această explicație pe care o dă *Saleilles* teoriei responsabilității precontractuale, nu e suficientă; el reușește să puie într'o lumină clară necesitatea căreia îi corespunde această teorie în activitatea noastră comercială, însă criteriul dela care pleacă *echitatea comercială*, deși foarte serios din punct de vedere practic, totuși nu constituie un criteriu juridic. Afară de aceasta, cuvântul *echitate* se pre-

1) Vezi Dreptul, No. 21 și 23 a. c.

tează la o interpretare atât de elastică, încât dacă am introduce-o pe terenul activității comerciale și am face o aplicațiune strictă a ei în orice ocazie, am denatura complet ideea de comerț, căci am zugruma libertatea comercială; de aceea când cu ocaziă unui conflict de interese, norma de drept aplicabilă în speță este incapabilă prin ea însăși să soluționeze în mod just acest conflict, vom recurge la principiile de echitate juridică pentru ca de acolo să extragem criteriul după care vom soluționa un litigiu cu ajutorul exclusiv al acestor principii. În altfel ar însemna să intervertim rolul echității juridice de auxiliară în interpretarea dreptului în acela de creditoare de drepturi.

5) *Abuzul de drept*.—Considerațiuni generale. Când în 1804 a fost compilat codul civil francez care era menit să servească de model întregii legislații moderne, activitatea omenească era mult mai restrânsă ca astăzi, conflictele de interese economice mai reduse, spiritul de inițiativă foarte timid și deci riscul contractual limitat. Pe acea vreme «majestatea sa banală» nu-și întins seceptul puterii lui diabolice în toate laturile activității noastre și nici echilibrul dintre sferele de interese economice ale oamenilor, nu se impusese gândirii ca o necesitate de ordine socială, individul era considerat mai presus de colectivitate, și de aceea dispozițiunile codului civil suferă de un subiectivism pronunțat, mai ales în importanta materie a responsabilității.

Azi situațiunea s'a schimbat radical: cu progresul uriaș al civilizației, cu nenumăratele invențiuni care au avut de efect complicarea și rafinarea vieții, cu dezvoltarea crescândă a industriei și comerțului, cu multiplicarea neîntreruptă a mijloacelor de transport, omenirea a intrat într'o epocă de activitate febrilă, cu un caracter eminent economic; iar în această înverșunată luptă, care a transformat justiția în arena tuturilor litigiilor economice și speculațiilor comerciale, fiecare din noi sacrifică tot ceea ce are: forța fizică, muncă intelectuală, expectativele și ultimele resurse materiale, iar de multe ori ajungem până la sacrificiul demnității noastre, toate acestea numai în vederea realizării unui interes lucrativ, cu care să putem ameliora condițiunile noastre de viață.

Față de această situațiune, dreptul nu mai poate azi să se erijeze în apărătorul exclusiv al individului neglijând acel echilibru de interes atât de necesar armoniei sociale; el trebuie să renunțe la acel individualism contrar armoniei colective și prin dispozițiunile lui să tindă la realizarea celui «minimum de moralité qui soit imposée et maximum d'utilité qui soit tolérée»¹⁾ în relațiunile reciproce ale subiectelor de drepturi.

Dreptul, ca protector al colectivității, tinde să îndepinească o funcție socială în stat. „Il n'existe pas pour lui même, mais pour la collectivité”²⁾ și în consecință finalitatea lui nu poate fi alta decât salvagardarea armoniei sociale prin menținerea echilibrului între interesele interindividuale³⁾.

Omenirea năzuiește spre înfrânarea unei justiții sociale, în care să se reflecteze cerințele vieții colective¹⁾. De aceea ideea de drept nu mai poate fi concepută ca o idee imutabilă, și nici principiile de drept cristalizate în formule rigide.

Dreptul trebuie să reprezinte o forță dinamică și nu una statică, să fie prin urmare produsul viu al mediului social; iar justiția să mlădieze conținutul strict formalist al normelor juridice, după necesitățile vieții, și să le aplice conform postulatelor conștiinței juridice colective.

De fapt, doctrina în scopul socializării dreptului, face eforturi să-l desbrace de acel individualism retrograd, să-i dea un aspect mai moral, mai obiectiv; dar mai ales să lărgească conceptul responsabilității civile, prin desrobirea lui din cercul subiectiv în care e închis azi, ceea ce va avea de consecință mărirea în conștiința individului a simțului propriei sale responsabilități și a respectului său pentru drepturile altora.

Există unele drepturi subiective recunoscute ca atare de dreptul comun, dar al căror exercițiu nelimitat poate aduce prejudicii materiale altor persoane: ei bine, e lesne de înțeles că o dispozițiune legală care ar proteja exercițiul liber al acestor drepturi, în disprețul daunelor eventuale, ar fi inequitabilă, iar dreptul care ar consacra printr'un principiu general exercițiul nelimitat al lor, ar fi imoral; de aceea s'a simțit nevoia limitării acestor drepturi în exercițiul lor, considerându-se demne de toată protecția interesele persoanelor injust lezate de activitatea altora; această necesitate de un profund caracter a dat naștere în doctrină importantei teorii a abuzului de drept, menită să revoluționeze prin noutatea principiului de la care pleacă, edificiul clasic al responsabilității civile, și care a și fost îmbrățișată de jurisprudența tuturor țărilor în numeroase cazuri, și consacrată de legislațiile germană și elvețiană.

Această teorie care se poate defini astfel: pentru ca exercițiul unui drept personal să fie legitim, trebuie să nu depășească limitele impuse de exigențele economice și sociale ale vieții noastre, constituie un pas important spre cea responsabilitate obiectivă, de care vorbeam mai sus.

Abuzul de drept ar fi repercusiunea vătămătoare a exercițiului unui drept personal, asupra sferei de interese a altuia; prin urmare responsabilitatea respectivă își găsește fundamentul juridic în principiul de strictă logică juridică: cine vătămă trebuie să repare²⁾ independent de circumstanțele în care s'a produs leziunea, fiind suficient pentru ca partea să aibă dreptul la daune, să nu fie în culpă iar dauna să fie injustă; căci ce e mai logic ca autorul să suporte riscurile proprii sale activități și deci să nu se poată sustrage dela repararea d' unelor a căror origină stă în exercițiul drepturilor de care legea i le pune la dispoziție pentru satisfacerea nevoilor sale³⁾.

Care sunt elementele ce se cer pentru ca exercițiul unui drept să devie abuziv?

1) *Ihering*, *L'esprit du dr. romain*. IV. p. 342.

2) *Venezian*, *Danno e risarcimento fuori contratto*, p. 36.

3) *Barassi*, *Della responsab. per danni*. *Rivista delle sc. giurid.* XXVII, p. 208.

1) *Al. Levy*, *La société et l'ordre juridique* p. 179.

2) *Saleilles*, *Introd. à l'étude du droit civ. allemand*, p. 100.

3) *Chironi*, *Colpa extracontr.* II p. 509.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I

Audiența de la 9 Iulie 1924

Președinția d-lui Gh. V. Buzdugan, Prim-Președinte

Maria T. Voinescu și Emil I. Voinescu cu Soc. Creditului
Funciar Urban și alțiiDOTĂ. — IMOBIL DOTAL. — INSTRĂINARE. — URMĂRIRE S LITĂ. —
ACȚIUNEA REVOCATORIE A FEMEII. — DACĂ I SE POATE
OPUNE PRESCRIPTIA LIBERATORIE DE 5 AN DIN MATERIA URMĂ-
RIRILOR SILITE. — ART. 1255 COD CIVIL ȘI 568 PROC. CIVILĂ.

Dispozițiunile art. 568 din proc. civilă, cari crează o prescripție liberatorie în favoarea terțiului achizitor în virtutea unei ordonanțe de adjudecare, nu se aplică și față de femeia căsătorită sub regimul dotal, care voiește să și exercite acțiunea revocatorie prevăzută de art. 1255 c. civil, de oarece textul de mai sus din procedura civilă, se referă numai la ceilalți incapabili, iar nu și la femeile dotale, a căror drepturi au rămas a fi cărmuite de principiile generale din codul civil.

No. 1317.— Admis recursul făcut de Maria T. Voinescu și Emil T. Voinescu în contra deciziei cu No. 40/920 a Curții de Apel din Constanța în proces cu Societatea Creditului Funciar Urban din București și alții.

S'au ascultat D-nii avocați B. Cernea pentru recurenți și A. Mateescu și L. Văleanu pentru intimați.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de recurs :

„Violarea art. 538 proc. civilă, rea interpretare și violarea art. 1255 cod. civil, nemotivare și exces de putere“.

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă că la trecerea în căsătorie a defunctei Ana Voinescu cu T. Voinescu în 1890, li s'a constituit dotă un imobil în București cu clauza „că doța va putea să fie înstreinată de soț“; că, în 1896 soții au ipotecat acest imobil Soc. Creditul Funciar Urban București, care pentru neachitarea ratelor l-a scos în vânzare și adjudecându-se definitiv asupra lui l-a vândut în 1912 lui Florea Ionescu.

Că, în 1909, Marin T. Voinescu în calitate de tutore a minorilor săi copii a chemat în judecată atât Societatea Creditului Funciar cât și pe cumpărătorul Florea Ionescu cerând să se pronunțe anularea contractului de ipotecă către Credit pe motiv că soțul nu avea dreptul a ipoteca imobilul și în consecință anularea din această cauză a urmării, a ordonanței de adjudecare și actului de vânzare către Florea Ionescu.

Părerile juristilor sunt împărțite; unii, spre a nu se îndepărta prea mult de subiectivismul responsabilității civile, crează din abuzul de drept o responsabilitate cu o fizionomie mixtă: obiectivă și subiectivă.

Astfel, după civilistul G. Sardegna, două sunt elementele constitutive ale abuzului: a) un act făcut jure suc, și b) intențiunea de a vătămă, sau voința de a provoca o leziune¹⁾.

Însă intențiunea de a vătămă, știm că dă naștere responsabilității delictuale și deci în acest caz nu mai avem nevoie să recurgem la figura abuzului de drept. Sardegna dându-și seama de contrazicerea în care cade, încearcă să o atenueze, adăogând că voința de a păgubi pe altul înseamnă conștiința că exercițiul dreptului său va aduce o pagubă dreptului altuia²⁾. O teorie asemănătoare este aceea a lui G. Folchieri care face responsabil pe titularul unui drept de daunele provocate prin exercițiul lui, atunci când a putut prevedea aceste daune.

Școala franceză luând ca punct de reazim al teoriei numai elementul volitiv, susține că e suficient ca faptul dăunător să se fi săvârșit în mod voluntar, fără a mai fi necesară intențiunea de a vătămă, pentru ca să existe abuz de drept³⁾.

Saleilles e unul din jurisconsultii curagioși care, rupând orice legătură cu școala tradiționalistă, s'a încumetat să construiască o teorie juridică asupra abuzului de drept, conformându-se în totul imperativului categoric impus de exigențele vieții sociale.

După el abuzul consistă « dans l'exercice anormal d'un droit, exercice contraire à la destination économique ou sociale du droit subjectiv »⁴⁾. Dreptul nu poate să fie ilimitat în exercițiul lui, ci trebuie să se oprească la limita sferelor de interese ale altora⁵⁾.

Dacă din contră, aplicând în mod strict maxima: «neminem laedere qui suo jure utitur», am admite o libertate absoluta fiecăruia de a dispune de drepturile sale, cum va crede de cuviință, aceasta chiar dacă ar fi să depășească prin dol sau neglijență conținutul normal al acestor drepturi, ar însemna să ne opunem finalității sociale a drepturilor, și anume aceea de a nu vătămă pe nedrept interesele altora⁶⁾. Prin urmare titularul unui drept oarecare are obligațiunea de a lucra în așa fel încât să nu invadeze câmpul de interese al altora, iar când contrar acestei prescripțiuni abuzează de funcțiunea socială și economică a dreptului său, trebuie să repare leziunea produsă altuia, de oarece spre a-și satisface un interes personal a depășit uzul legitim al dreptului său.⁷⁾

(Va urma)

E. Cristoforeanu
Doctor în drept. Avocat

1) L'abuso del diritto, p. 22, 61.

2) Della causalità giuridica, 1917, p. 38.

3) Jossierand: L'abus des droits, p. 44.

4) Théorie gen. de l'obligation, p. 370.

5) Lagorgette: Le fond du dr. et de la morale p. 99.

6) Chironi: La colpa nel dir. civ. II p. 504.

7) Tesserie: La faute consiste à avoir prévu la possibilité d'un dommage et à avoir passé outre" (Essai d'une théorie generale sur le fond. de la responsab. p. 175).

Că, această acțiune a fost respinsă de Curtea din București pe motivul că actul dotal permițând înstreinarea imobilului dotal, el putea fi și ipotecat pe temeiul principiului că cine poate mai mult poate și mai puțin; că, această Curte a casat însă deciziunea Curții din București stabilind că, clauza de înstrăinare din actul dotal derogând dela principiul general al inalienabilității fondului dotal este de strictă interpretare și nu implică și dreptul de ipotecare, mai ales că acest drept prin speranța ce lasă soției de a-și păstra fondul dotal este mai primejdioasă, căci determină mai ușor ipotecarea decât înstreinarea aceluiași fond.

Având în vedere că Curtea din Constanța, investită ca instanță de trimitere cu judecarea acestei afaceri, deși recunoaște nulitatea actului de ipotecă, conformându-se în această privință doctrinei Inaltei Curți, respinge însă acțiunea pe considerațiunea că ea este prescrisă conform art. 568 proc. civ. deoarece au trecut mai mult de cinci ani dela executarea ordonanței de adjudecare.

Că, pentru a decide astfel, Curtea motivează că legiuitorul în interesul creditului public a edictat prin art. 568 pr. civ. o prescripție liberatorie în favoarea terțiului achizitor; că dispozițiunile din art. 1255 cod civ. după care femeia și moștenitorii ei au un termen de zece ani după desfacerea căsătoriei pentru a exercita acțiunea revocatorie, nu sunt aplicabile în speță, intrucât nu este vorba de un fond dotal care nu se putea înstrăina, ci de un imobil alienabil și deci prescribibil în virtutea art. 568 proc. civ.

Având în vedere că prin motivul de casare se invoacă violarea art. 568 proc. civ. rea interpretare și violarea art. 1255 c. civ., nemotivare și exces de putere.

Considerând că dispozițiile art. 568 proc. civ. din materia urmărilor silite nu se aplică și față de femeia căsătorită sub regimul dotal, deoarece textul vorbește numai de ceilalți incapabili iar nu de femeile dotale, cărora deci nu li se poate opune prescripțiunea din art. 568, derogatorie dela regulile de protecțiune prevăzute pentru ea de codul civil, că într'adevăr în ce privește femeile dotale drepturile lor au rămas a fi cărmuite de principiile generale din codul civil, lucru ce l-a declarat formal ministrul și autorul legii cu ocazia desbaterilor din Parlament asupra acestor chestiuni.

Considerând că împrejurarea că soții prin actul lor dotal și-au rezevat dreptul de a înstreina acest imobil, cu drept cuvânt printr'o interpretare restrictivă impusă în această materie, nu a putut avea de consecință și posibilitatea ipotecării nici a urmării ulterioare a imobilului dotal de către creditorii.

Că, de aci urmează că prin clauza de înstreinare din contractul matrimonial s'a adus numai o modificare parțială condițiunei juridice a imobilului dotal prin posibilitatea înstrăinării lui involuntare de către soț și a unei urmăriri silite.

Că, deci, imobilul soților Voinescu fiind dotal, prescripțiunea din art. 568 proc. civ. nu se poate opune la acțiunea în discuțiune, căci, cum s'a arătat, textul nu a prevăzut printre ceilalți incapabili și pe soția dotală pentru a-i lăsa în regimul de protecțiune a codului civil, iar efectele clauzei de înstreinare s'ar fi putut discuta din punctul de vedere al prescripției numai în raport cu prevederea codului civil, nemo-dificat față de soția dotală de textul art. 568 proc. civilă.

Că, dar, numai cu violarea și greșita aplicare a dispozițiunilor art. 568 proc. civ. Curtea de fond a admis finele de neprimire ridicat de intimat și bazat pe acest text de lege, astfel că motivul de casare devine fondat și are a fi admis.

Pentru aceste motive, casează.

Secția III

Audiența de la 28 Ianuarie 1925

Președenția d-lui Dem. G. Tăzlăuanu, Președinte

Societatea Progresul Agricol cu Ministerul de Finance și Ministerul de Industrie

SOCIETĂȚI COMERCIALE. — LICHIDAREA LOR. — LICHIDATORI. — DACĂ POT LUCRA FIECARE ÎN PARTE. — APLICAREA DISPOZIȚIUNILOR PRIVITOARE LA MANDAT. — ART. 207 ȘI 389 C. COM.

Potrivit dispozițiunilor art. 207 c. com, lichidatorii fiind supuși regulilor mandatului, urmează că dacă statutele nu prevăd alt-fel, fiecare din lichidatori poate lucra în lipsa celui-lalt și semnatura unuia sau a doi din ei, angajează valabil societatea în lichidare.

No. 225.— Respins ca tardiv recursul făcut de Societatea Progresul-Agricol în proces cu Ministerul de Finanțe și Industrie.

Curtea deliberând,

Asupra incidentului de tardivitatea recursului:

Având în vedere că recurenta Societatea «Progresul Agricol», a cerut prin somațiunea din 17 Noembrie 1922, Ministerului de Industrie și Comerț, să-i acorde un permis de a exportă cereale, în compensațiune, cerere pe care Ministerul a refuzat-o; că, în contra acestui refuz repetat, după o nouă somațiune făcută la 24 Iunie 1924, Societatea «Progresul Agricol» a introdus recursul de față, înregistrat la 6 August 1924.

Având în vedere că intimații au susținut că somațiunea dela 24 Iunie 1924 nu este decât reiterarea primei somațiuni făcute la 17 Noembrie 1922, și cum

dela înregistrarea acesteia până la înregistrarea recursului a trecut mai mult de două luni, recursul este tardiv, potrivit art. 39 din legea Curții de Casație.

Că, la această excepțiune, recurenta a susținut că prima somațiune este nulă, întrucât n'a fost semnată de toți cei trei lichidatori, ci numai de doi, și deci somațiunea din 24 Iunie 1924 fiind singura valabilă și operantă, trebuie socotită ca punct de plecare al termenului de recurs.

Având în vedere că, din statutele Societății recurente nu rezultă că, pentru validitatea actelor făcute de numita societate în lichidare, semnătura tuturor celor trei lichidatori este necesară; că, în lipsa unei asemenea stipulațiuni în contractul social, urmează a se aplica dispozițiunile de lege referitoare în materie.

Considerând că, potrivit art. 207 cod. comercial, lichidatorii sunt supuși regulilor mandatului, iar după art. 389 cod. comercial, dacă mai mulți mandatarari sunt numiți prin același act, fără a se arăta că trebuie să lucreze împreună, fiecare din ei poate lucra în lipsa celuilalt.

Că, de aci rezultă că semnătura unuia sau a doi din cei trei lichidatori ai Societății este valabilă, întrucât statutele nu prevăd altfel.

Că, prin urmare, somațiunea din 17 Noembrie 1922, semnată numai de Banca Marmorosch Blank și Banca Românească, în calitate de lichidatori, este valabilă, și ca atare data ei a putut servi ca punct de plecare al termenului de recurs prevăzut de citatul text de lege: că, întrucât dela această dată au trecut mai mult de două luni până la înregistrarea recursului, și întrucât a doua somațiune nu este decât reiterecelea dintâi, fără nici o înrăurire asupra curgerii termenului, recursul urmează a se declara tardiv și și a se respinge ca atare, potrivit art. 39 din legea Curții de Casație.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. III.

Audiența de la 19 Noembrie 1924

Președenția D-lui I. Coandă, consilier

Olge Colonel Petrescu cu Al. Zăuceanu

INCHIRIERE.—DACA UN CHIRIAȘI CARE NU E FUNCȚIONAR PUBLIC, POATE SĂ SE BUCURE DE PRELUNGIREA INCHIRIERII, CÂND E ÎN MĂSURI ÎN ALTĂ LOCALITATE.—ART. 6 LEGEA CHIRIILOR DIN 1924.

Legea prelungind contractele de închiriere în vederea nevoii de locuință, iar nu pentru păstrarea imobilului, urmează că un chiriaș care nu locuiește efectiv și personal imobilul nu poate beneficia de prelungirea contractului, chiar dacă acest fapt se datorește unei misiuni cu caracter temporar în altă localitate, afară

numai dacă chiriașul e funcționar public, care pe timpul detașării are dreptul să-și păstreze locuința pentru familia sa.

No. 376. — Admis apelul făcut de Olga Colonel Petrescu contra sentinței c.v.ile cu No. 591/923 a Trib. Ilfov S. I civ. în proces cu Al. Zăuceanu.

S'au ascultat D-nii avocați Gh. Niculescu și Gr. Uriățeanu pentru apelantă și Const. Stoicescu pentru intimat.

Curtea,

Asupra apelului făcut de D-na Olga Colonel Petrescu contra sentinței No. 591/923 a Trib. Ilfov s. I. c. c.

Având în vedere actele cauzei și dezbaterile orale.

Având în vedere că D-na Olga Colonel Petrescu, prin acțiunea introdusă la 10 August 1922 a chemat în judecată pe D-l Alexandru Zăuceanu pentru a se pronunța rezilierea contractului de închiriere, vizat de Casieria Centrală a Tezaurului Public, cu data de 28 Aprilie 1917, și evacuarea imobilului închiriat pe baza următoarelor două motive:

1) Chiriașul nu se mai folosește personal de imobilul închiriat, întrucât încă din luna Mai 1920, se găsește plecat în streinătate și nici până în prezent nu s'a întors, lăsând apartamentul în părăsire și lăsând ca în interval să se introducă pentru a locui în apartament alte persoane; fapt prin care chiriașul a contravenit clauzelor contractuale

2) Reclamanta are absolută nevoie de apartamentu pentru sine și familia sa, întrucât apartamentul ocupat de dânsa la parterul aceluiași imobil este insuficient.

Că acțiunea fiind respinsă de Tribunal, reclamanta a făcut apelul de față, invocând pe lângă motivele din acțiune și motivul bazat pe art. 5 din legea dela 27 Martie 1924, care cere ca chiriașul să se folosească personal de imobil și să-l ocupe în mod efectiv.

Având în vedere că contractul de închiriere prevede că chiriașul nu poate ceda sau subinchiria apartamentul fără consimțământul scris al proprietarului, iar pentru dovedirea faptelor s'au audiat înaintea primei instanțe martori atât din partea reclamantei cât și din partea pârâtului, făcându se și o descindere locală, iar înaintea Curții s'a făcut interogator pârâtului.

Având în vedere că din declarațiile martorilor, inclusiv acelea ale martorilor propuși de pârât, cum și din propriile declarații ale pârâtului la interogator, rezultă că încă dela 1920, pârâtul a încetat de a ocupa imobilul în mod efectiv și de a-l locui personal pentru că de atunci pârâtul se găsește locuind la Viena, trimis fiind de guvernul român ca lichidator al Băncii Austro-Ungare, cu funcțiunea de a administra efectiv această Bancă, că au trecut mai mult de patru ani de când pârâtul se găsește cu locuința

la Viena, iar în interval a cedat unei terțe persoane apartamentul din București, în schimbul locuinței, cedată pârâtului la Viena de către terța persoană care a ocupat apartamentul pârâtului în București mai mult de un an, nepărăsindu-l de atât în urma informațiilor reclamantei, că întrucât pârâtul a cedat apartamentul său din București în schimbul unei locuințe la Viena, rezultă că l'a cedat în schimbul unui avantaj care reprezintă chirie, deci a fost subînchiriere, și chiar dacă cesiunea s'a făcut fără nici un avantaj, faptul constituie în ambele cazuri o călcare a dispoziției contractuale care prohibă subînchirierea și prohibă cedarea, bine înțeles indiferent dacă cedarea este oneroasă sau grătită, fiindcă reclamanta n'a putut înțelege să facă asemenea distincție.

Având în vedere că, este adevărat, contractul nu prevede pact comisoriu expres pentru caz de cesiune sau subînchiriere, și că prin urmare justiția are să hotărască dacă este caz de reziliere; că curtea găsește că este izbitor de inechitabil ca pârâtul să invoace beneficiul prelungirii contractului în timp ce el însuși nu locuiește apartamentul, ci găsește cu cale să-l cedeze, iar reclamanta să fie lipsită de folosința bunului său, și că în asemenea împrejurări, aprecierea curții nu poate fi decât în sensul că pârâtul este în culpă de a fi subînchiriat sau cedat, deci este fondată cererea reclamantei de a se declara reziliat contractul și a se ordona evacuarea din imobil; că este nefondată obiecția pârâtului cum că reclamanta n'a suferit nici un prejudiciu din faptul cedării apartamentului, de oarece reclamanta fiind prin acest fapt lipsită de folosința proprietății sale, aceasta constituie evident un prejudiciu, din moment ce se constată culpă din partea pârâtului după cum s'a arătat mai sus.

Că, de altfel, pârâtul a avut încă dela plecarea la Viena, adică încă la 1920, intenția să subînchirieze, probabil, întrucât știa că plecarea sa din București avea să fie pentru timp îndelungat, ceea ce s'a și adevărit fiindcă de atunci au trecut mai mult de patru ani; că rezultă din declarația sa la interogator că la plecarea din București i s'a oferit 20.000 lei pe lună chirie pentru ca să subînchirieze, iar din această sumă a oferii jumătate reclamantei pentru ca să consimtă la suvinchiriere, ceea ce însă reclamanta a refuzat.

Că, astfel fiind, primul motiv de evacuare este fondat.

Având în vedere pe de altă parte, că intru atât se constată că pârâtul încă dela 1920 de când se găsește la Viena nu mai locuiește efectiv și personal apartamentul reclamantei, ceea ce rezultă din declarațiile martorilor și propriile declarații ale pârâtului, ur-

mează că și acest motiv este fondat (art. 5 No. 2, legea 27 Martie 1924).

Că obiecțiunea pârâtului cum că acest motiv ar fi inadmisibil ne fiind propus la prima instanță, este nefondată, pentru că art. 44 din legea dela 27 Martie 1924 prevede că dispozițiile de sub capit. I, III, IV, V și VI ale așestei legi, se aplică și proceselor în curs înaintea oricărei instanțe de fond, deci e vorba de o derogare la principiile dreptului comun.

Că de altfel, și acest motiv se găsește de fapt formulat prin acțiune, numai că la data introducerii acțiunii neexistând legea de care e vorba, reclamantul nu s'a referit în drept la această lege.

Că este nefondată și obiecția că pârâtul avându-și încă mobila în apartament și misiunea sa la Viena fiind temporară, dar rezultă de aci că pârâtul locuiește efectiv apartamentul și că n'are principala așezare la Viena, că în adevăr legea prelungeste contractele de închiriere în vederea nevoii de locuință, iar nu de păstrare a mobilierului și din moment ce se constată că pârâtul nu locuiește efectiv și personal imobilul, este indiferent dacă își are juridicește domiciliul sau principala așezare la București sau la Viena.

Că este nefondată obiecția că misiunea pârâtului la Viena fiind temporară ar urma ca dânsul să fie considerat ca continuând să ocupe efectiv locuința în București și că legea în vigoare prin art. 6 ar permite pârâtului să-și păstreze locuința; că în adevăr art. 6 de care e vorba, prevede că funcționarii publici detașați cu însărcinari în străinătate au dreptul să-și păstreze locuința pentru familiile lor, însă în speță nu s'a stabilit că pârâtul e funcționar al statului în țară și detașat ca atare la Viena și în orice caz nu s'a dovedit și nici nu s'a pretins că pârâtul și-ar fi lăsat familia la București și că ar avea nevoie pentru locuința familiei de apartamentul în litigiu, că din contră pârâtul însuși a declarat că familia sa și'a luat-o cu dânsul la Viena și că la București nu are decât mobilierul.

Că, în ce privește termenul de 6 luni, cerut în subsidiar de pârât, cererea este nefondată, întrucât legea nu prevede facultatea pentru judecător să acorde asemenea termen de cât în anumite cazuri despre care nu e vorba în speță (art. 25).

Având în vedere că din cele expuse rezultă că apelul urmează a fi admis, fixându-se spezele de judecată 1000 lei, rămânând inutil a discuta cele lalte motive și obiecții ale părților.

Pentru aceste motive, admite apelul.

Semnați: *I. Coandă, Sp. Popescu, I. Botez.*

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I.

Audiența de la 15 Noembrie 1924

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Elena Dr. Ștepetlici și alții cu Soc. Creditul Carbonifer

MARTORI. — ÎNCEPUT DE DOVADĂ SCRISĂ. — CĂRI ACTE POT FI CONSIDERATE CA ATARE.— ART. 1191 ȘI 1197 C. CIVIL.

Cu toate că, după principiul stabilit de art. 1397 al. 2 c. civ., începutul de dovadă scrisă poate fi numai acel act care emană de la acela în contra căruia s'a format petițiunea, totuși o chitanță chiar dacă emană de la o altă persoană, poate fi considerată ca un început de dovadă scrisă, dacă a fost acceptată de către acela în contra căruia se propune.

No. 2026.— Admisă dovada cu martori cerută de către apelantele Elena Ștepetlici a Alina Krupenschi în proces cu Societatea anonimă „Creditul Carbonifer“.

S'au ascultat D-nii avocați P. Sion, M. Cancicov și D. Ardeleanu pentru apelante și D-nii avocați Cezar Ionescu și L. Pilat pentru intimată.

Curtea,

Având în vedere că apelantele Elena Ștepetlici și Alina Krupenschi au cerut a se admite dovada cu martori pentru a stabili că plata redevenței cuvenită autorului lor, defunctul N. Corivan, se făcea în mâinele acestuia la Vernești, că pentru ca dovada să fie admisibilă, susțin că din conținutul chitanței din 24 Decembrie 1918 rezultă un început de dovadă scrisă, care face probabil faptul pe care l-au alegeat.

Având în vedere că, din chitanța din 24 Decembrie 1918 care poartă mențiunea Vernești, și semnată de către Corivan, rezultă că numitul a primit de la David Anavi, concesionarul minei de cărbuni «Șipoteni-Vernești», suma de 10.000 lei plată anticipată a redevenței pe anul 1918—1919.

Având în vedere că Societatea Anonimă „Creditul Carbonifer“ susține că chitanța nu poate fi invocată de către apelante ca un început de dovadă scrisă, pentru motivul că emană de la autorul lor.

Având în vedere că, după principiul stabilit de art. 1197 al. 2 c. civ., începutul de dovadă scrisă este orice scriptură a aceluia în contra căruia s'a format petițiunea sau celui ce el reprezintă, și care scriptură face de crezut faptul pretins.

Având în vedere că chitanța cu data de 24 Decembrie 1918, a cărei conținut a fost relatat mai sus, emană de la Corivan, autorul apelantelor; că chitanța însă a fost depusă de „Creditul Carbonifer“ pentru a dovedi plata redevenței; că din acest fapt se deduce o acceptare expresă a actului de către societate; că chitanța fiind acceptată, rezultă că

poate fi discutată sub raportul dacă poate fi considerată ca un început de dovadă scrisă (V. Dalloz, suppl. Obligations, t. 11, No. 1973).

Având în vedere că, după cum s'a arătat, în textul chitanței se prevede lângă dată localitatea Vernești; că această mențiune face de crezut că plata s'a făcut la Vernești; că, în aceste condițiuni, chitanța poate constitui un început de dovadă scrisă, și în consecință proba cu martori invocată de apelante este admisibilă.

Pentru aceste motive, admite dovada cu martori cerută de către Elena Ștepetlici și Alina Krupenschi.

Semnați: D. Volanschi, M. Ionescu-Ghinea, M. Haralamb' C. Scripcă.

TRIBUNALUL BUZAU, Secția II.

Audiența de la 9 Mai 1925

Președinția D-lui Alex. Ștefănescu, judecător

Ion D. I. Răducu cu Maria I. Răducu și Dumitru I. Răducu

FEMEĂ MĂRITATĂ.— ACT EXTRA-JUDICIAR.— ÎNCHEEREA DU FĂRĂ AUTORIZAȚIA SOȚULUI.—ANULABILITATEA LUI.—DOVEZILE PE CARI TREBUIE SĂ LE FACĂ SOȚUL ÎN JUSTIȚIE.—ART. 199 ȘI 207 C. CIV.

FEMEĂ MĂRITATĂ.— AUTORIZAȚIE MARITALĂ.— ACT FĂCUT FĂRĂ ACEASTĂ AUTORIZAȚIE.—ANULAREA LUI CHIAZ CÂND PROFITĂ FEMEII.—ART. 199 ȘI 207 C. CIVIL.

1) Soțul poate cere anularea actului făcut de soția sa, fără să fi avut autorizația lui, și justiția trebuie să pronunțe această anulare fără a mai obliga pe soțul reclamant la altă dovadă, de cât la aceea că actul a cărui anulare se cere a avut loc în timpul căsătoriei și că nu este desfăcută căsătoria, și fără a fi nevoie ca soțul să facă dovada existenței vre unui prejudiciu pentru el sau pentru soția sa.

2) Dispozițiunile art. 199 c. civil potrivit căruia femeia măritată nu poate nici înstrăina nici dobândi cu titlu gratuit sau oneros o avere a sa, fără consimțământul bărbatului, având ca substrat autoritatea maritală, urmează că actul făcut de soție, fără acest consimțământ, este anulabil și soțul potrivit art. 207 c. civil poate cere dela justiție anularea lui, chiar dacă prin actul făcut soția și-a îmbunătățit situația, mărindu'și patrimoniul.

No. 186.— Admisă acțiunea intentată de către Ion D. Răducu în proces cu Maria I. Răducu și Dumitru I. Răducu.

Tribunalul,

Asupra prezentului proces;

Având în vedere că — după cum rezultă din acțiune, din copia actului de vânzare a cărui anulare se cere și din certificatul primăriei com. Brădeanu No. 899/924, singurele acte din dosor, ca și din concluziile părților — litigiul constă în aceea că reclamantul Ion D. I. Răducu din comuna Brădeanu, jud. Buzău, a intentat acțiune împotriva soției sale Maria I. Răducu și împotriva tatălui său D. tru I. Răducu cerând anularea vânzării intervenită între soția sa, ca cumpărătoare, și tatăl său, socrul cumpărătoarei, ca vânzător, în baza căruia cumpărătoarea în 1923 Mai 2, dobândește 11 hectare și jumătate pământ dela D. tru I. Răducu, fără ca soțul său, reclamantul, să o fi autorizat spre a face această cumpărare.

Având în vedere că acțiunea e bazată pe dispozițiile art. 199 și 207 c. civil, care prevăd—referitor la speță—că femeia măritată nu poate dobândi avere cu titlu oneros sau gratuit fără concursul bărbatului la facerea actului, sau fără deosebitul consimțământ în scris al acestuia, adică fără a fi autorizată de soț, sub sancțiunea anulării acestei dobândiri, anulare ce se poate cere — zice textul — numai de femeie, bărbat sau moștenitorii lor.

Având în vedere că s'a obiectat că aplicarea sancțiunii prevăzută de art. 207 c. civ. depinde de faptul de a se ști dacă femeia prin actul făcut și-a mărit patrimoniul sau nu, în sensul că dacă prin actul său și-a îmbunătățit situația, anularea acestui act după cererea soțului, care nu și-a dat autorizarea la săvârșirea lui, nu se mai poate pronunța de justiție fiind că soțul în o atare ipoteză nu mai are nici un interes. Și unde nu este interes, nu este acțiune. Existența acestui interes—și deci și a acțiunii — e evidentă însă când femeia măritată și a înrăutățit starea prin actul său, și anularea actului se impune, după cererea soțului, conform textului.

Considerând că chiar în ipoteza când femeia și-a mărit patrimoniul, îmbunătățindu-și astfel și situația, și încă actul încheiat fără autorizarea bărbatului este anulabil, anulare pe care justiția trebuie s'o pronunțe dacă soțul, ce nu și-a dat consimțământul, o cere.

Intr'adevăr, după cum femeia căsătorită, în timpul căsătoriei, nu poate să facă nici un act judiciar fără autorizarea soțului său, — afară de ipoteza art. 16 codul de comerț și acțiunea de divorț—tot astfel nu poate să facă nici un act extra-judiciar, cu excepțiile știute, fiindcă și într'un caz, și în altul, autorizația are ca substrat autoritatea maritală, și apoi

fiindcă legea nu distinge. Diferența între aceste două feluri de acte este că incapacitatea pentru actele juridiciare este de ordine publică, iar pentru cele extra-judiciare, cum este actul în litigiu, această incapacitate nu interesează ordinea publică, ci trebuie cerută de persoanele arătate de lege: bărbatul, femeia, moștenitorii ca și creditorii femeii și ai moștenitorilor ei pe baza art. 974 c. civil.

Considerând că soțul poate cere anularea actului făcut de soția sa fără a fi avut autorizația lui, și justiția este obligată a pronunța această anulare fără a mai obliga pe soțul reclamant la altă dovadă de cât la aceea că actul a cărui anulare se cere a avut loc în timpul căsătoriei și că nu este desfăcută căsătoria. Soțul într'o asemenea acțiune nu trebuie să dovedească existența vr'unui prejudiciu material, nici pentru el, nici pentru femeie. Existența acestui prejudiciu pentru soț este necesară de stabilit numai atunci când bărbatul cere anularea după desfacerea căsătoriei. Nulitatea actului săvârșit fără consimțământul înscris și special al soțului este relativă, spre deosebire de vechiul drept francez unde era absolută (Planioł, Alexaneresco, Aubry et Rau, Laurent, etc. cuprind aceste principii).

Considerând că a respinge anularea, decretând că contractele cu titlu oneros sau gratuit făcute de femeia măritată fără autorizația soțului sunt valabile, neputând fi anulate, ori de câte ori prin ele soția și-a îmbunătățit situația ei patrimonială, înseamnă modificarea textului de lege care este expres și categoric. Este posibil în asemenea ipoteză ca anularea să pară a fi în contradicție și cu o imediată rațiune, și cu nota și curente vremii actuale. Aceasta nu impune și nu justifică adoptarea obiecțiunii părții pârâte. Adoptarea acestei obiecțiuni este o chestiune de lege ferenda care atâta timp cât nu este legiferată, trebuie înlăturată.

Că prin urmare, în drept, reclamantul poate obține anularea actului de vânzare-cumpărare dintre soția sa și tatăl său, prima ca cumpărătoare, iar secundul ca vânzător.

Având în vedere că s'a recunoscut de partea pârâtă, după cum rezultă și din act, că reclamantul nu și a dat consimțământul la această cumpărare, fapt ce duce la admiterea acțiunii și anularea vânzării.

Pentru aceste motive, redactate de d. Alex. Ștefănescu, judecător de ședință, președintele complexului, admite acțiunea.

Semnați: Alex. Ștefănescu, Gh. Popovici.